

ФЕСТ!v@L · bez pЯëvøda}

ŠTA ĆE SUTRA
S' NAMA BITI?

UŽICE | 11-17. NOVEMBAR 2013.

www.uzickopozoriste.rs

www.jp.uzickopozoriste.rs

BROJ 3

GODINA XVIII

13. NOVEMBAR 2013.

NUSMIR MUHAREMOVIĆ (Kosta)

Takvi kakvi jesmo

Škola decu mora naterati u pozorište, dok roditelji jure za jeftinim margarinom, nema druge opcije, kaže ovaj glumac Nusmir Muharemović koji sebe opisuje kao optimistu sa dubokim strahom od ponovljene mržnje

Da li si ti zaista sledeći predsednik Federacije, kako tvoje kolege kažu a i sam tvrdiš da pozorište ne može menjati društvo?

- Nisam po karakteru vođa, niti ljubitelj politike. Šale se kolege, ali sigurno mogu biti najbolji radnik i najbolji iza vođe. Nadam se da će doći neko ko će Bosnu povesti boljim putem i da ćemo sebi priuštiti bolji život. Prosečna plata kod nas je danas 300 eura ali taj prosek vade neki ljudi koji imaju po 5000 a to nipošto nisu ljudi iz umetnosti. Mene je stid reći kolika mi je plata. Njih nije i zato drže takvo stanje u državi i politici.

Ništa bolje ne mislite ni o obrazovanju. Obilazili ste škole, slušali decu, pa ta postratna generacija hoće li uopšte biti vaša publika?

-Ta deca retko dolaze na predstave a u godišnjim prosvetnim planovima stoji da bi trebalo bar tri puta da odu u pozorište i ne možete reći da njihovi profesori nisu nimalo odgovorni. Mene je moj profesor književnosti zaljubio u pozorište ali nas je

prethodno bukvalno naterao da dolazimo. Posle treće predstave, bio sam zaljubljen i evo me već sedam godina u ovom poslu. Ja jesam odrastao u ratno vreme u kojem nije bilo igrice ali hvala bogu ni "Velikog brata" ni "Farme". Njima je pozorište dosadno jer nema adrenalina, ne vide suštinu. Škole ih moraju naterati u pozorište, ne postoji nijedna druga opcija. Ne mogu to učiniti njihovi roditelji jer obilaze pro-

davnice pola dana da bi uštedeli na margarinu.

Kada će teatri poput vašeg prestati da se bave mržnjom kao nepresušnom inspiracijom za svoje predstave?

-Nikada. Laž je da nije postojala i pre devedesetih, samo se gurala pod tepih, nije postojalo 50 TV kanala koji bi je prosipali i nije bila legalizovana. Bili smo u sistemu u kojem je vlast kontrolisala javno mišljenje a sad vidim

da za nas takve kakvi jesmo to i nije bilo loše. Ja sam optimista sa dubokim strahom u sebi da se naša istorija ratovanja opet posle pedesetak godina ne ponovi. Jer smo tako mali, tako siromašni i tako puni frustracija. Još će se dugo pozorište time baviti.

Bojan Munjin tvrdi da se bosanski teatar pođize.

-Svi se ozbiljno bavimo time i dobijamo potvrde na festivalima. Gajimo taj duh u poslednje četiri godine, mada se velikom delu publike to baš i ne dopada. Moramo raditi i za jedne i za druge, posebno u jednom radničkom gradu kakav je Zenica, gde publika nije dolazila 15 godina u pozorište i sada očekuje da vidi ono što je gledala nekada. Umetnost je teško odvagati ali evo osvojili smo 18 nagrada u Regionu za ovu predstavu koja je stara samo godinu dana. Puno radimo, imamo i Omladinsku scenu i godišnje produciramo i po deset predstava. Zato možemo da napravimo bar dve predstave poput "Grebanja".

M.Petrović

GRAD UŽICE

mi
ic

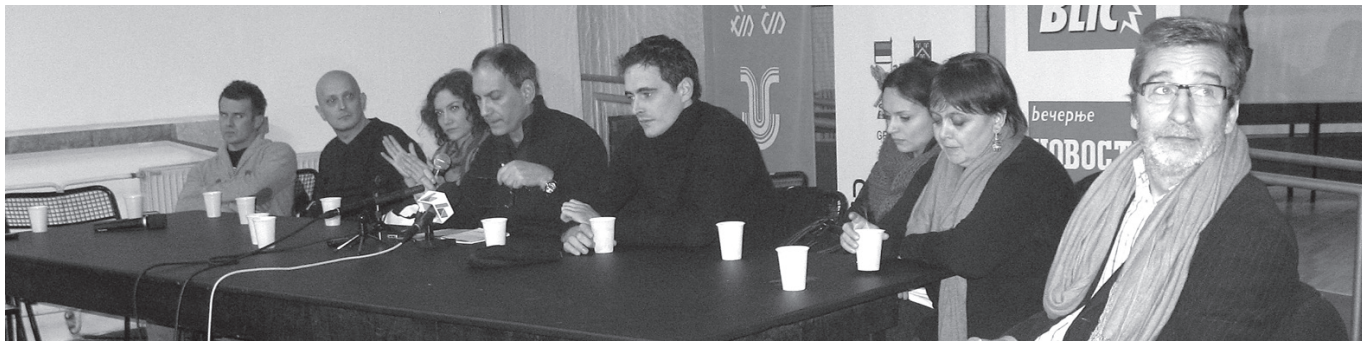
министарство
културе републике србије

NARODNO POZORIŠTE
UŽICE

BOSANSKO NARODNO POZORIŠTE ZENICA

Rezultat grebanja su rane

Enes Salković, u ulozi Đorđa: Ovo je predstava istorije, geografije i generacije. Deca koju ste večeras gledali na sceni smo mi, generacije koje su prošle kroz ratna i poratna vremena. Na žalost, mi smo ti koji su osetili posledice, odjeke dešavanja od devedesetih na ovamo, zahvaljujući onima koji su nam ostavili sve kako jeste. Kada kažem mi, mislim na celo područje bivše Jugoslavije. Ja sam dete koje se seća ratnih dešavanja, dolaska novih lica u razred svaki dan, iz nekih novih gradova. Svi su oni imali svoje biografije koje su doneli sa sobom. Oni su narušavali moj svet, a ja sam narušavao njihov, ali smo morali zajedno, iako nekada nismo voleli ni želeli. Naravno, vreme učini svoje, pa ti ti ljudi postanu najbolji prijatelji. Kažu da je „od kolevke, pa do groba najlepše đачko doba“. To „najlepše“ kod mene je bilo veoma relativno. Ovo je komad o deci koja su proživela pakao i ispaštaju zbog odraslih koji su doprineli da danas živimo ovakvim životom. Mi smo to pokušali da dočaramo, a lično nas je veoma dotaklo. Nadamo se i publiku. Moja najveća motivacija pre igranja ove predstave je svaki put ista – da doprinesemo makar jednom malom koraku, da bar jedan čovek u publici izađe iz kolotečine i pokrene se, razmisli.

Snežana Vidović, u ulozi Lenke: Ovo je komad kako prošlih, tako i sadašnjih generacija,

koje u ovom trenutku pohađaju osnovnu školu. Bavili smo se indoktrinacijom vere i nacionalizma, što je i dan danas problem u osnovnim školama. U toku rada, išli smo na časove sa đacima, posmatrali na koji način komuniciraju, kako se druže... posmatrali smo i učiteljice... istina, bile su jako fine, jer mi smo bili tu, šta se dešava kada nismo, nikada nećemo saznati. Deci se i danas nameću stavovi i ne daje im se prostor da sami formiraju mišljenje, pa je njihov stav, zapravo mišljenje odraslih. Kada god smo igrali ovu predstavu, reakcije su bile iste, što me navodi da mislim da svi mi sa prostora bivše Jugoslavije imamo iste probleme. Kada sam ja bila tih godina, a rat počeo, sigurno to nisam doživela isto kao, na primer, moja majka. Deca uvek pronađu lepe uspomene. Imaju lakoću življenja, sve je jednostavno. Ako se to ne usmeri na pravu stranu, može krenuti na pogrešnu. Takva su i deca u ovoj predstavi. Ona ne percipiraju stvari isto kao odrasli.

Faketa Salihbegović-Avdagić, u ulozi učiteljice: Ja sam jedina odrasla osoba u ovom komadu. Posmatrajući i družeći se sa decom, posebno sam obratila pažnju na to kako učiteljice rade i koliko im je stalo da svoj rad sa decom predstave na najbolji mogući način. Istovremeno, vidite da deca ne mogu da kažu šta zaista misle, a to je bilo ono što nam je potrebno. Čak se činilo

da učiteljica priprema odgovore na moguća pitanja. Mene je šokirala izjava jedne direktorke da škola više nije vaspitno obrazovna ustanova, već samo obrazovna. To je strašno. Učitelj i nastavnik bi trebalo da bude odmah do roditelja. A retki su takvi danas.

Dženana Džanić, u ulozi Slobodanke: Pored problema obrazovanja, ova predstava bavi se i mnogim drugim bolestima društva. Čačka u mnoge stvari. Predstava se zove „Grebanje“ a to podrazumeva nanošenje bola sebi ili nekom drugom. Rezultat grebanja su rane. Čini mi se da imam odgovor na moto ovogodišnjeg festivala. Mislim da smo sa ovom predstavom i drugim sličnim bliže (a to je trajni glagol, proces) zbližavanju, istini, nečemu što nije tema ove predstave, dakle nečemu lepom.

Slobodan Obradović, dramaturg i pozorišni kritičar: Kada je Tanja poslala tekst na čitanje, sedeli smo redakcijski i uopšte nismo znali šta sa njim da radimo. Posle mnogo vremena pojavila se spisateljica sa potpuno autentičnim rukopisom, poezijom koja je sirova i strašna.

Lana Delić, u ulozi Maje: Kada smo dobili tekst i podelu, više niko nije želeo da igra, jer niko ništa nije razumeo. Videli smo decu koja se bore sa nečim i imaju traume. Zašto pričaju i šta žele da postignu nikome nije bilo jasno. Zanimljivo da nam je i Tanja na pitanja odgovarala sa:

„moglo bi biti“ tako da ni od nje nismo dobili konačan odgovor. Ona je pisala iz iskustva i šašavog karaktera i uspela da zadrži misao deteta, što je bilo veoma zanimljivo istraživati.

Nusmir Muharemović, u ulozi Koste: Ja sam taj koji misli da pozorište ne menja svet. Mislim da smo mi, moja generacija, ti koji treba da traže da deca budu bolja, ti koji treba da sude kakav je njihov moral, vaspitanje ili obrazovanje. Zašto tako mislim...ja imam trideset godina, a kada je počeo rat u Bosni imao sam osam. Rođen sam i osamnaest godina proveo u malom mestu Zavidovići, gde su ratovali Bošnjaci, Srbi i Hrvati. Svako sa svakim i svako protiv svakog. Danas imam kćerkicu koja je plod ljubavi sa katolkinjom i najboljeg prijatelja, koji je pravoslavac. Ako ja koji sam sa devet godina gledao svog oca kako pada ranjen i imao punu kuću ranjenika, mogu da razmišljam tako, onda mislim da sam upravo taj, zajedno sa svojom generacijom, koji treba da govori o tome i menja stvari. Problem u Bosni i Hrvatskoj i Srbiji je nacionalizam kod dece koja su rođena u toku i posle rata. Oni su danas na stadionima. Oni danas viču „nož, žica, Srebrenica“ urliču „ubij Srbina“ ili „zakolji Ustašu“. Zato smo mi ti koji treba o tome da pričamo.

Ana Milošević

ENES SALKOVIĆ (Đorđe)

Plašim se da nam se ne ponove stari problemi

-Najvažnije je da me trenutno ispunjava to što radim i uživam u pozorišnoj igri, putovanjima, susretima sa dragim ljudima i kolegama i veoma sam srećan što se time bavim,- ističe Enes Salković

Mlad i perspektivan glumac, pre tri godine, završio je Akademiju scenskih umetnosti u Sarajevu i odmah je bio angažovan u Teatru mladih u Mostaru. Sarađivao je sa rediteljima, Stevanom Bodrožom, Safetom Plakalom, što mu je donelo nagrade na festivalima, među kojima je i „Rejhan Demirdžić“ za najboljeg mladog glumca na 51. internacionalnom festivalu MES u Sarajevu. Usledila je i saradnja sa Oliverom Frljićem, Harisom Pašovićem, Lejlom Kaikčijom, Dinom Mustafićem, Goranom Damjancem. I dalje je slobodni umetnik i, kaže, srećan je što se bavi poslom koji voli.

U komadu „Grebanje ili kako se ubila moja baka“, tumači lik Đorđa, za koji navodi da je veoma šturo napisan, te da mu je bio izazov da dodatno izgradi taj lik.

- To je dečak koji je 1999. godine sa porodicom, zbog bombardovanja, otišao iz Beograda u Banja Luku, grad koji je nakon rata razrušen i ima svoje probleme. Osuđen je na tu decu, ne može da se uklopi, želi da se vrati u Beograd, ne može da oprostí roditeljima što su mu to učinili i pokušava da se izbori sa tim teretom. Međutim, to sam ne može, zbog okruženja koje je bolesno i zatrovano. U predstavi se to zbiva u Banja Luci, ali mo-

glo bi da bude bilo gde u BiH. Strašno je to što će ta deca sutra donositi odluke i pitam se da li će deca moje generacije opet sve to prolaziti i da li ćemo ponovo govoriti o problemima o kojima sada govorimo. Voleo bih da nisam u pravu, ali strah me je da se sve to ne ponovi“.

Odnos Đorđa i Koste, ali i druge dece prema Kosti, otvara i pitanje odnosa prema osobama sa invaliditetom, a u širem kontekstu i prema onima koji su drugačiji i marginalizovani...

- Tanja Šljivar nije slučajno uvrstila taj lik u dramu i nije ga slučajno stavila u takve okolnosti. Uz sve probleme koje ta deca imaju, iskazuju i problem u od-

nosima prema takvim osobama. Smatram da nije važno kako se ko zove, kom bogu se moli, jer su to intimne stvari. Međutim, nama je to izgleda primarno, a sekundarno je postalo to kako živimo, šta radimo, da li sebi i svojoj porodici možemo da priuštimo neke normalne stvari. Skloni smo da uvek okrivljujemo političare, koji jesu delom krivi, ali ko ih je izabrao? Ko je izabrao Mloševića, Izetbegovića, Tuđmana i druge? Naravno da sada ispaštamo zbog toga.

Karijera ti je u usponi i čini se da si zadovoljan, ali šta i kako dalje?

- Trenutno se u pozorištu osećam najsigurnije. Uživam u svakoj predstavi.

Poslednja je bila „Mousefuckers“, sjajnog bosanskohercegovačkog pisca Almira Imširevića, u režiji Stevana Bodrože. To je drugi put da sarađujem sa Bodrožom, sa kojim sam prethodno radio komad „U traganju za bojom kestena“, Safeta Plakala. Ove godine imao sam tri premijere koje uspešno igramo i sa njima gostujemo na festivalima. U januaru bi trebalo da radim nešto novo, ali ne bih sada o tome.

Može li mladi glumac da živi od svog posla u BiH?

- Da budem najiskreniji - ja od svog posla preživljavam, bez obzira na to koliko radim i koliko pokušavam da radim. Naravno da je teško većini ljudi, ali pitam se šta možemo da učinimo da nam bude bolje. Ipak, najvažnije je da me trenutno ispunjava to što radim i uživam u pozorišnoj igri, putovanjima, susretima sa dragim ljudima i kolegama i veoma sam srećan što se time bavim.

Gde vidiš sebe za desetak-petnaest godina?

- Moram da priznam da sebe ne vidim na Balkanu. Imam potrebu da odem, jer se desilo mnogo toga i u jednom trenutku čovek kaže sebi: Ne mogu više i to više ne želim da trpim! Ljudi mi kažu dobro, ali ni tamo nije bolje, tako da sam još uvek na nekakvoj klackalici, ali moram da počnem da donosim odluke i da za njih preuzimam odgovornost. Jedan od problema našeg prostora je upravo taj što ljudi ne preuzimaju odgovornost za sopstvene postupke.

N.K.

55-44-22
BRAVO
taxi
060/55-44-22-0

ЗЛАТИБОРАЦ

LANA DELIĆ (Maja)

Publika je spas za teatar

- Svi mi radimo ovaj posao kako bi se naš glas čuo, a važne poruke stigle do onih kojima su namenjene, ne bi li se ljudi okrenuli pravim vrednostima, a to je, između ostalog, život, i suživot, što je ovde, na našim prostorima, kako vidimo, vrlo urušeno, - kaže Lena Delić

Predstava „Grebanje ili kako s ubila moja baka“ otvorila je pitanje urušenog sistema vrednosti zbog čega cehove u velikoj meri plaćaju mlade generacije koje odrastaju bez pravih uzora i autoriteta. Postoji li danas uopšte sistem vrednosti?

- Složila bih se sa onima koji misle da sistema vrednosti uopšte nema. U predstavi govorimo o tome šta se dešava kada čitave generacije odrastaju uskraćene za prave vrednosti. Nema ničeg važnijeg u jendom društvu od odgajanja deteta. Roditelji koji ne obavljaju tu ulogu kako treba, kao i učitelji koji moraju učestvovati u vaspitanju mladih u velikoj meri su odgovorni što, da ne uvredim nikoga, stvaramo male monstrume koji će izrasti u ko zna šta. Svakog dana pratimo u crnim hronikama kako su učenici u nekoj školi, u nekom gradu, uradili svakakve, nekada nezamislive stvari, tako da kada samo mislim o tome strah me za svoje dete i neke buduće generacije. Nažalost, problem koji već dugo tinja u društvu, čini mi se niko ne rešava. A morali bi i društvo, škola i porodica da se ozbiljno bave mladima. Deca u našoj predstavi imaju i dodatno breme rata, nedostatak osećaja za svog drugara sa hendikepom. O svemu tome moramo puno razgovarati. Bilo gde da igramo ovu predstavu, reakcije publike su slične, jer su problemi sa kojima se suočavamo isti i u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji. Poruka je da se ne bavimo onim suštinskim, a to je odgajanjem naše dece.

Verujete li da poruke ove predstave stižu na prave adrese?

- Uvek se nadam da će u publici biti roditelja koji će se zapitati da li svoju funkciju obavljaju kako treba, kao i onih koji će videti kako ne treba vaspitavati decu. Svi mi radimo ovaj posao kako bi se naš glas čuo, a važne poruke stigle do onih kojima su namenjene, ne bi li se ljudi okrenuli pravim vrednostima, a to je, između ostalog, život, i suživot, što je ovde, na našim prostorima, kako vidimo, vrlo urušeno.

U predstavi izgovarate repliku „Svima nama nešto fali“. Šta danas fali teatru?

- Mislim da su u pozorištu, na sreću, i dalje pravi umetnici, zaljubljenici u pozorišnu igru, bez obzira koliko puno se radi, a nemamo budžete, što svuda manjka publike, osim kada su festivali. Fali osvešćenost politike i nedostatak generalnog stava prema teatru kako bismo shvatili šta teatar jeste i kakve poruke on šalje. Nije pozorište maskarada, da dodemo i malo se zabavimo, već je suština postojanja pozorišta i umetnosti da prenosi poru-

ke i prodrma svako društvo. Potrebno je više zapošljavati mlade, talentovane ljude u pozorištu, izdvajati više sredstava za produkcije, raditi više domaće tekstove, bosanske, srpske ili hrvatske, svedjedno. Većem da je publika naš spas, jer loša politička i ekonomska situacija dovode do toga da se za kulturu izdvaja najminimalnije, taman toliko da se ne zatvori neko pozorište, mada se i to čestodešava.

U Bosni i Hercegovini proteklih godina pojavilo se nekoliko značajnih mladih, kreativnih ljudi koji su uspeali da se nametnu svojim radom u svetu pozorišta. Da li to znači da se mladima ukazuje dovoljno prilika da rade i iskažu svoj talenat?

- Ima zaista talentovanih ljudi u generacijama od 25 do 45 godina koji su puni bunta i želje da nešto promene. Njima bi trebalo pružiti šansu, ali nisam sigurna datih šansi ima dovoljno. Primera radi, u Kamernom teatru u Sarajevu radi se dve do tri

predstave godišnje i uglavnom ih rade proverena imena. Selma Spahić je imala sreću da iskoristi šansu tako da smo dobili jednu izvrsnu rediteljku koja je brojnim osvojenim nagradama svoj kvalitet potvrdila i u regionu. Optimista sam da će se stvari menjati i da će najbolji uspeti da pronađu put za realizaciju svojih ideja.

Može li se živeti od pozorišta?

- Zavisi od toga kakvi su vam prohtevi. Ja živim skoro isključivo od pozorišta. Desi se tu i tamo da radim nešto na televiziji. Vodila sam nekada dečije emisije, ali to je sada sve stalo, jer nema novca. Mogu da živim od pozorišta, jer živim skromno i trudim se da izdvojim sredstva za ono što je meni bitno u životu. Naravno, da se ne može živeti onako kako žive neki ljudi koji sede u foteljama, potpuno nezasluzeno, ali se ipak nadam da će sve ovo proći i da će na kraju ostati samo talenat, entuzijazam i iskrena želja dese promene na bolje.

Prvi put ste na festivalu u Užicu. Kakvi su utisci?

- Žao mi je što nisam uspela da obiđem grad. Što se tiče publike mi smo iskreno oduševljeni što je festival ovako posećen. Srećna sam što je sala bila puna, a po aplauzu mi se čini da su ljudi bili šokirani, zbunjeni i srećni istovremeno. To je ta interakcija koju smo priželjkivali, pa mi se čini da smo uspeali da prenesemo željenu poruku. Ovo je za mene pozitivno iskustvo i nadam se da se vidimo u Užicu i neke naredne godine.

V. Tucović

Reč kritike

Dramski tekst Tanje Šljivar je autentična i surova eksplozija poetizovanog jezika sa mnoštvom narativnih linija koje se spajaju u jednom jednostavnom pitanju – kakve šanse imaju deca koja odrastaju na ex-yu teritoriji da izbegnu zamke u koje su, tokom ratnih devedesetih, upadali njihovi roditelji. Dok u gotovo grotesknoj histeriji oko organizovanja humanitarne priredbe Učiteljica koja vodi mlađe razrede (Faketa Salihbegović – Avdagić) sa neskrivenim optimizmom propagira edukativne postulate, iza njenih leđa projektuju se citati iz školskih udžbenika koji nam otkrivaju šta se sve to zapravo danas inputira „mladim vrednim pčelama radilicama“. Ne treba se mnogo dvoumiti oko toga da li će deca u posleratnim školskim klupama naučiti išta o geografiji,

veronauci ili o pravopisu, ali da će i te kako biti indoktrinirani stavom – još uvek popularnim u celom ex-yu regionu – da su narod, država i vera najveća ljudska ostvarenja, veća čak i od same ljudskosti, to nije nimalo sporno. Sistemu nisu potrebni ljudi, potrebni su mu poslušnici. I posmatrano iz tog ugla predstava Selme Spahić lišena je svake patetike i vrlo jasno uperena protiv perfidnosti sistema u kom je švercovanje oružja deo dečije svakodnevice. Pa neka do mile volje razmenjuju maštarije u fiskulturnoj sali, možda baš u nekoj koja je tokom rata poslužila kao koncentracioni logor ili izbegličko prihvatilište. Toliko o sećanjima na detinjstvo.

Predstava Grebanje ili kako se ubila moja baka postaje dirljiva svaki put kada se likovi

suočavaju sa individualnim demonima, bilo da su oni naivni poput Slobodankinih (Dženana Džanić), kojoj je za potpunu sreću potrebna još samo sličica pegave hijene, ili realni kao što je Kostin invaliditet (Nusmir Muharemović) zbog kojeg je dečak na teretu ne samo svojoj porodici već i vršnjacima. Grebanje... je takođe i svojevrsna slika različitih priča o odlascima, dolascima i tranziciji. Neki od likova su izbegli iz Srbije, neki iz Hrvatske, neki su se zatekli tu gde jesu, a glavna junakinja Maja (Lana Delić) zaglavljena je u procesu opraštanja sa prijateljima budući da se sa ocem seli u Nemačku. Tamo joj se obećava blagostanje, a prijateljstvo sa Malom Nemić (Maja Izetbegović) dolazi u obzir samo ako je bazirano na čisto liberalnokapitalističkoj ra-

zini – ti meni po koji živopisni snimak sa divljeg Balkana, ja tebi korisnu informaciju kako da se snađeš u „blistavo belom“ svetu Evropske Unije.

I mada se može učiniti da predstavom, uz povremene momente crnog humora prepoznatljivog za ovo podneblje, mahom preovladava letargija ili stav da sve ono što se dešava (nasilje u porodici, nemaština, guranje problema pod tepih) zapravo suštinski i ne pogađa likove, upravo ta „neosvešćenost“ deseto-godišnjaka (koji se igraju ratnih pogubljenja) jeste ono što kreira društveno politički angažman i poziva publiku na suočavanje sa sadašnjim trenutkom, sa prošlošću, sa promenama koje, dobrim delom, nisu pošle u pravcu progresivnosti.

Slobodan Obradović

REČ PUBLIKE

Brutalna istina

Milena Bošković, ekonomista:

- Tačna i prava istina prepuštanja i teranja dece u jedan nimalo lep svet. Prava istina današnje škole i školstva, koja nešto pokušava promeniti. Ali dosadila mi je ova ratna tematika, što bi moglo biti promenjeno na ovom festivalu, bar što se gostovanja iz bosanskih pozorišta tiče. Valjda imaju i nekih drugih tema, a ne samo ratnih.

Bojan Ješić, preduzetnik:

- Brutalno. Svidela mi se predstava, za razliku od jučerašnje. Stvari su jasno postavljene na svoje mesto i vrlo brutalno rečene.

Nina Vitorović, učiteljica:

- Rečena je današnjica. Od gradiva i programa ne stižemo se u pravu meru posvetiti deci. Mučna tematika, ali veoma dobro postavljena.

Jelena Nedeljković:

- Svuda i u svemu se oseća

kriza, kao i u moralu a i u našem ponašanju i u odnosu prema deci, koju smo naterali da budu surovi i hladni, da ljubav i toplinu retko osećaju, da emocije potiskuju, one lepe, a ružne ispoljavaju na okrutan način. Bilo bi lepo da je

ovakvo ponašanje vezano samo za rat, ali ono je prisutno danas ovde iako smo, zvanične ratne sekire već zakopali.

Dalibor Ilić, student:

- Ne mogu reći ni da mi se sviđa, a ni da mi se ne sviđa.

Lepo je nešto ovako pogledati i dograditi neka svoja mišljenja, ali od festivala očekujem i da nas malo povede u neku sutrašnjicu. Za njegovih 18 godina dovoljno smo živeli u prošlosti i današnjosti, red bi bio da krenemo gledati u budućnost.

B. Damjanović

FAKETA SALIHBEGOVIĆ -AVDAGIĆ (učiteljica)

Nije sve gotovo

Gledajući današnjicu, pripremajući i izvodeći ovu predstavu, a činjenica da sam majka dvoje dece i danas videći moto festivala, stvarno ostajem zapitana "Šta će s nama sutra biti?", kaže Faketa Salihbegović- Avdagić

-Trudimo se da decu odgajamo po pravilima i moralnim načelima po kojima smo mi odgajani, ali u sudaru sa vremenom koje žive, a i mi sa njima, vremenom koje provode u školama, u njima se javljaju pitanja na koja mi danas ne znamo prave odgovore. Danas se, pogotovo u školama, sve odvija pro forme. Suštinski je zavladała apatija što se tiče saradnje nastavnika, učenika i roditelja, jer jednostavno nemamo vremena posvetiti se

jedni drugima. Naravno, nije sve tako crno, postoji još uvek onih svetlih primera učitelja koji se bave vaspitanjem dece, ali nažalost, to su one starije generacije, koje polako odlaze. Novije nemaju vremena posvetiti se deci u pravom smislu, obrazovati ih i vaspitavati, - kaže Faketa i dodaje:

- Pitam se šta će biti s nama? Jedino nam ostaje da se borimo, svako ponaosob, kroz svoj posao, delovanje svakog u svojoj

sredini, trudeći se da radimo što bolje, da se zbližavamo, da budemo bliži svojoj deci i jedni dru-

gima. Tako možemo nešto i promeniti. Danas svako ima mnogo toga da kaže, a istovremeno niko nikog ne sluša, jer nažalost nema se vremena. Nadam se da će i ova predstava dopreti do nekih, bar do pojedinca i da će nekog pokrenuti da pokuša promeniti stvarnost, jer smo se prepustili stihiji i drugima da odlučuju o našim životima. Živimo život nedostojan čoveka. Nadam se da će ovaj brutalan jezik iz predstave ipak trgnuti i probuditi nekog ko će reći "stani, nije sve gotovo sa našim životima." Ako uspemo kod par ljudi da prodremo u njihovu svest i da oni shvate da nije sve gotovo sa našim životima, onda mogu reći dasmo ovom predstavom ispunili zadatak i da ćemo imati nekakvu budućnost pred nama."

B. Damjanović

NEMANJA RANKOVIĆ, UMETNIČKI DIREKTOR JUGOSLOVENSKOG POZORIŠNOG FESTIVALA

Festival je presek produkcije

- Ovogodišnji izbor predstava je upravo napravljen kao dobar odabir pozorišne situacije danas na ovim prostorima, kaže Nemanja Ranković

Sećate li se svog prvog susreta sa JPF? Kako doživljavate njegovih 18 godina?

- Naravno da se sećam. Moj prvi susret sa ovim festivalom poklapa se i sa njegovim osnivanjem. Tada sam bio druga godina srednje škole kada nam je profesorka na času poklonila par karata za festival. Karte su bile numerisane za drugi red. Našoj sreći tada nije bilo kraja.

Hol NPU bio je prepun iščekivanja da nešto veliko počne. Sećam se da je Branko Popović unezvereno trčao po holu srdačno se pozdravljajući sa većinom publike i pokušavajući da objasni kako je festival zamišljen, a i da edukuje deo publike kako da se ponaša u pozorištu. Mislim da ni ta mnogobrojna publika iz hola kao ni mi deca, nismo imali tačnu predstavu o značaju budućeg festivala. Još manje

se moglo naslutiti da će festival postati jedan od najrespektabilnijih teatroloških skupova. No, kao i sa nama, pretpostavljam da situacija i sa novim klincima koji danas dolaze na festival nije mnogo drugačija. Ali bitno je da svi imaju svest da je JPF nešto važno i značajno, a da se dešava upravo u našem gradu.

Koliko ovogodišnji festival govori o pozorišnoj produkciji u Srbiji i u bivšim jugoslovenskim republikama? Koji su planovi daljeg razvoja JPF, ako uopšte možete da ih pravite?

- Ovaj festival je i zamišljen da bude neka vrsta preseka pozorišne produkcije u regionu, tako da ga je nemoguće posmatrati mimo tog konteksta, i očekivati da on bude nešto što nikad nije bio. Na žalost, svi smo svedoci procesa uništavanja umetnosti i kulture uopšte, ali mislim da je pozorište još uvek brana sve većem primitivizmu koji navire u neslućenim razmerama. Ovaj izbor je upravo napravljen kao dobar odabir po-

zorišne situacije danas na ovim prostorima. Naravno, bilo je tu još predstava kojima je bilo mesto na ovom festivalu, ali tako je uvek, jer je broj predstava ograničen.

Što se planova tiče oni se svakako odnose na jačanje festivala u teatrološkom smislu. Takođe, mislim da je Festival za proteklih 18 godina izašao iz okvira ove institucije i grada i da bi trebalo da postane sadržaj kojim će se tim ljudi baviti cele godine, razvijati njegov imidž, jačati njegovu finansijsku konstrukciju, produbljivati odnose sa drugim festivalima i obezbediti da užička publika vidi najbolje od dobrog u regionu. Tek tada bili bismo u potpunosti zadovoljni i organizatori i poštovaoci pozorišne umetnosti.

O PREDSTAVI

(izvodi iz kritika)

Književno i scensko čarobnjaštvo

Nastala prema drami Fedora Šilija, predstava „Čarobnjak“ reditelja Borisa Liješevića ispisuje detalje iz života i dela Tomasa Mana, ukrštajući biografske činjenice, zatim fiktivne događaje i likove, kao i uopštenije poetsko-filozofske refleksije o književnosti, ali i o smislu ljudskog postojanja (dramaturg predstave je Branko Dimitrijević). Liješevićev scenski rukopis određuje krajnja svedenost znakova, izvanredno studiozan pristup u radu sa glumcima, antirealizam i deziluzionizam, postdramski koncept likova, kao i vremena i mesta odvijanja radnje. Glumci vrlo slobodno prelaze iz jednog u drugo vreme i mesto dešavanja radnje, kao i iz jednog lika u drugi, bez posebne najave ili očiglednije granice odvajanja. Svi glumci, osim Saše Torlakovića koji igra Tomasa Mana, predstavljaju više likova, bazirajući igru na specifičnoj vrsti studiozne uslovnosti.

Takav pristup je izazovan utoliko što razbija linearnost i jednoznačnost konvencionalno realističkog teatarskog predstavljanja, otvara beskrajne prostore mašte, imajući pri tome značaj i na idejnom planu...

Ana Tasić, Politika

Fedor Šili se, kao što i prvobitni naslov svedoči, Tomasa Mana odlučio da stvori. To je najuočljivije zbog prisustva Getea, koji kroz snove sve vreme opšti sa Manom. Jedan segment drame, likovi Marije i Hansa, motivisani su pripovetkom „Tonio Kreger“, u kojoj je junak smotan i duhu posvećen mladić, a njegov pandan pred devojkom iz snova, raskošan i razmetljiv buržuj. Zato komad tako i treba posmatrati – kao fikciju. Istina, to što je ona autorefrenetna, zasnovana na motivima Manovih dela, a još i inspirisana istorijskim činjenicama i podacima, donekle otvara mogućnost konfuzije u prijemu.

Jedno je, pak, izvesno. Fedor Šili piše nadahnuo, neposredno, u većim ili manjim skokovima opisujući Manov luk života koristeći iste one večne motive života svakog čoveka, pa i briljantnog umetnika. Metaforički govoreći, motive stola i postelje koji se stalno mešaju, tako proizvodeći osećaj rascepljenosti...

Igor Burić, Dnevnik

VEČERAS

NARODNO POZORIŠTE SOMBOR

ČAROBNJAK

Fedor Šili

Režija: Boris Liješević

Scenograf: **Miša Keskenović**
 Kompozitor: **Aleksandar Kostić**
 Kostimograf: **Mirna Ilić**
 Dramaturg: **Branko Dimitrijević**

Igraju:

Tomas Man	Saša Torlaković
Gete/Semjuel Fišer	Svetozar Cvetković
Hajnrih Man	Radoje Čupić
Marija Albreht/Katja Man/ Mihail Man	Tatjana Šanta Torlaković
Hans Gerlingen/Hans Gerlingen mladi/Mihail Man	Marko Marković

TELEVIZIJA LAV

Вестин

Piše: Zoran Jeremić

Eto šta je sutra bilo s nama

nik iz inostranstva kome je Privredna komora prezentirala rajske doline užičkog preduzetništva?

Ma da ono sa Vujića brda Pidžon ne šalje kontrarevolucionarne signale amigovima sa korzoa?

Može biti da je neko od užičkih narodnih zen poslanka rešio da siđe među narod?

Da ne merka sa Kapetanovine neki megatrendovac učionice u Kasarni?

Da direktorka „Bioktoša“ ne ispituje zemljište za novo gradsko groblje?

Ko zna, možda se moj prijatelj Pifki prurušen u Laka Veselinovića vraća iz Stapara da bi lakše prošao Đerinu ribolovačku patrolu?

Ko god da bio, Munjin mu je sa onim festivalskim sloganom stavio previše težak teret na leđa. Sa Dostojevskim se može stići samo u ludaru, ćorku, kladionicu ili manastir. Dobro, i kod one babe stanodavke, ali o njoj ćemo pričati sutra, ako preživimo tri i po sata dugu predstavu zagrebačkih gavelovaca.

Koliko je meni poznato, na

pitanje šta će sutra biti s nama mogao je da odgovori samo pokojni Ćiro travar, ekstrasens i „Raketin“ šofer sa Rosulja. Ponekad i izvesni Dušan Đurović u lucidnim ekonomskim analizama u „Užičkoj nedelji“, za koje Rade Jovanović tvrdi da ih Nobelov komitet godinama nepravedno zaobilazi. Predstavom „Grebanje ili kako se ubila moja baka“ mladi glumački ansambl Bosanskog narodnog pozorišta iz Zenice sinoć je dao odgovor na pitanje šta je sutra bilo s nama. Zašto „bilo“? Pa mi već živimo moralni sunovrat od prekosutra. Jer i onakva deca imaju decu koja još manje znaju zašto im trnu zubi, i kakvo su to kiselo grožđe jeli njihovi očevi. Drama Tanje Šljivar gađa pravo u stomak, režija Selme Spahić često i u glavu. Nikome nisu ostale dužne – ni vulgarno pozitivističkom vrlom novom svetu, a još manje gnusobama nacionalističkih lagarija na putu do dubokog moralnog posrnuća i buđenja tamnovilajetskih strasti.

Rekoh li ja to „prekostante“? Nije nelogično ovo što kažem,

iako je Pop Mitić sinoć služio neku rakiju ljutu ko Sokratova kukutka. Želim da kažem da su malo tri vremena za život u balkanskom karakazanu, ne meri se ovde vreme tako: prošlo, sadašnje, buduće... Kako kaže Karlo sa Slanuše, i ta odbrojanja sekundare nisu čista posla. Potpuno je u pravu. Ja stvarno ne znam kako drugačije da objasnim sledeću činjenicu: ako koristim usluge srpske železnice moram iz Bara da pođem sutra da bih u Beograd stigao juče. Ovolike temporalne propulzivnosti nema ni kod Bergsona.

Sve mi se pomešalo u glavi dok sam gledao zeničku dramu u gimnastičkoj sali: vreme mitsko, vreme istorijsko, vreme ideološko, vreme ratno, vreme predratno, vreme kad sam shvatio da sa mojim beznadežno niskim koeficijentom socijalne inteligencije ovde nikad neću naučiti stoj na rukama sa tuđom glavom u torbi. Junaci zeničke predstave i aplauzi užičke publike uverili su me da nisam sam.

OCENA PUBLIKE

Narodno pozorište Republike Srpske,
Banja Luka
KUHINJA 3,14

Bosansko nardono pozorište Zenica
**GREBANJE ILI KAKO SE UBILA MOJA
BAKA. 3,34**

Mačak Srećko, koji se kao mače pre godinu i po uselio i za svoj prostor odabrao Narodno pozorište Užice, postao je ljubimac glumaca, uprave i publike. Srećko se igra, mazi, istražuje i otkriva čari pozorišta, uživa u pažnji, a kad je lepo vreme izađe na terasu da se sunča.... Možda jednog dana postane i maskota užičkog teatra. N.K.

Izdaje Savet XVIII Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2013.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damjanović, Zoran Jeremić, Slobodan Obradović.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafos Užice